

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2022-220

8.3.2022

Fremtind Forsikring AS

Lystbåt/fiskebåt

Fiktivt tyveri? – uredelig brudd på opplysningsplikten? – fal. § 8-1 fjerde og femte ledd.

Sikrede søkte erstatning etter tyveri av båt. Sikrede hadde kjøpt båten sammen med sin tidligere samboer kort tid før tyveriet. Båten stod ifølge skademeldingen på en båthenger i nærheten av sikredes bolig. Under skadeoppgjøret ble det oppdaget at serienummer til båt og motor oppgitt i kjøpekontrakten ikke var reelle. Sikrede forklarte først til selskapet at hun så båten i forbindelse med kjøpet. Sikrede forklarte senere at hun ikke hadde sett båten, annet enn under en presenning da båten ankom stedet der hun bodde. Båten ble ifølge sikrede hentet av hennes tidligere samboer og en kamerat av ham. Selskapet var av den oppfatning at verken kjøpet av båten eller tyveriet var reelt. Selskapet avsto erstatning og sa opp forsikringsavtalen på grunn av uredelig brudd på opplysningsplikten. Sikrede benektet at det var gitt uriktige opplysninger og anførte at dersom kjøpet av båten ikke var reelt, var hun i så fall selv utsatt for svindel. Nemnda kom til at saken måtte avvises av bevismessige hensyn.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 750 000

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning under båtforsikring etter tyveri, og spørsmålet om selskapet er uten ansvar og kan si opp forsikringsavtalen på grunn av uredelig brudd på opplysningsplikten under skadeoppgjøret, jf. forsikringsavtaleloven (fal.) § 8-1 fjerde og femte ledd.

Sikrede søkte 12.7.21 erstatning under båtforsikringen i selskapet etter tyveri av båt. Båten ble ifølge kjøpekontrakten kjøpt for kr 750 000 den 29.4.21.

Båten ble ifølge skademeldingen stjålet fra båthenger ved sikredes bolig:

Båten var helt fin. Kjøpt 1 mai 2021.

Den sto på henger da jeg ventet på en ny båtplass.

Jeg har glemt å melde inn hengeren. Den betalte jeg 7000 kr for samt lås på hengeren. ...

Skadedatoen er oppgitt til å være 6.7.21, og sikrede skal ifølge skademeldingen sist ha sett båten 5.7.21. Sikrede anmeldte tyveriet til politiet.

Sikrede har forklart til politiet og til selskapet at båten ble finansiert med et lån på kr 600 000. Resterende kjøpesum ble betalt kontant, hvorav sikrede betalte kr 100 000 og hennes tidligere samboer betalte kr 50 000.

Selskapets utreder avholdt samtale med sikrede den 3.8.21. Sikrede har ifølge samtalereferatet forklart blant annet følgende:

Båten ble hentet av (sikredes tidligere samboer J) og en kamerat. Hun kjenner ikke navnet på denne kameraten, og han har mange kamerater. ...

Båten ble hentet på en henger båten stod på. Tidligere eier hadde lånt den hengeren av en bekjent, men den var også til salgs så de kjøpte den samtidig. (Hun hentet kjøpekontrakten, se vedlegg). Hun hentet også båtens nøkler og nøklene til hengerens lås, noe jeg tok med meg.) Båthengeren var eiet av (F). Det var ingen ytterligere personopplysninger om han.

Selskapets utreder kontaktet sikrede per telefon 12.8.21 og stilte spørsmål om hvor hun hadde sett båten:

Hun fortalte at hun hadde vært på en grusvei i (N.). Selger bodde i en gammel hytte, men båten hadde stått langs veien før hytta. Den stod under en blå presenning og var lastet opp på en sølvfarget, klumpete henger med to hjul på hver side og et hjul foran.

...

De var først hos ham og så på bilder av båten. Deretter reiste de opp i (N.) og så på båten før de reiste tilbake til (L.) og skrev kontrakt og underskrev.

Hun var ikke sikker på om det var (A.) som var med da båten ble hentet. Hun var ikke med selv heller, men var tilstede da den ble parkert utenfor blokka hennes.

Selskapets undersøkelser etter tyveriet avdekket at serienummeret på båt og motor oppgitt i kjøpekontrakten var falskt. Selskapets utreder kontaktet også personen som i kjøpekontrakten var oppgitt som selger av båthengeren. Vedkommende opplyste at han ikke hadde solgt båthengeren, og at det ikke var han som hadde signert kontrakten.

Selskapets utreder kontaktet sikrede på nytt 18.8.21:

Hun erkjente da at hun ikke hadde sett på båten i (N), det var noe (J) sa hun måtte si til meg. Hun hadde kun sett bilder av båten fordi det var en båt som (A) hadde eid tidligere. Det var også på kontoret til (A) at lånepapirene ble ordnet. Han hjalp henne med det for hun har aldri søkt om lån tidligere. Lånesøknadene ble også sendt fra hans datamaskin.

Hun fastholdt at hun hadde sett at det kom en båt til hennes adresse, men hun så aldri hva slags båt fordi den var dekket av en presenning. Hun fikk deretter nøklene til båten ...

Selskapet besluttet 16.9.21 å avslå erstatning og si opp forsikringsavtalen på grunn av uredlig brudd på opplysningsplikten under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde og femte ledd:

Som det fremgår av ovennevnte redegjørelse er det avdekket en rekke forhold som svekker troverdigheten rundt den innmeldte hendelsen. Det er avdekket at serienummeret på båten er falskt, serienummeret på motoren er falskt, underskriften på kontrakten for kjøp av hengeren er falsk, innleverte nøkler tilhører ikke en Evinrude-motor, og aktuelle båtmodell ble ikke produsert i 2018. Videre har ikke tidligere eier (A) kunnet dokumentere båtens opphav eller at han betalte for den. Det foreligger heller ingen dokumentasjon på kontantbetalingen på samlet kr 150 000, og du har erkjent at du ikke så båten i (N) før kjøpet, slik du først forklarte.

Selskapet er etter en samlet vurdering av den oppfatning at det ikke har skjedd et reelt kjøp av en båt slik opplyst av deg, og det har dermed heller ikke skjedd et reelt tyveri av den. Selskapet legger derfor til grunn at du har gitt bevisst uriktige opplysninger i forbindelse med skadeoppgjøret og at du forsto eller måtte forstå at dette kunne føre til at du fikk utbetalt en erstatning du ikke har krav på.

Selskapet politianmeldte forholdet som forsikringsbedrageri. I politiavhør 19.10.21 har sikrede forklart blant annet følgende:

På spørsmål om mistenkte var fysisk tilstede da hun kjøpte båten, svarte mistenkte at hun ikke var tilstede da (A) og (J) var og så på båten, og ikke da de hentet båten, men hun dro til (A) og ordnet med papirer. Mistenkte vet ikke om de har jugd for henne hele veien. Bildene av båten var det (A) som hadde på PCen sin. De viste båten, og hun så hvordan den så ut innvendig og utvendig. Mistenke så ikke noen nummer på båten på bildene.

Mistenkte ble bedt om å fortelle om de gangene hun selv har sett båten. Mistenkte sa at hun har bare sett båten komme under en presenning. De skulle egentlig ha båten i (S), ved hytten til moren til (J). Presenningen var tjukk og i fargen blå-grønn. Den så ut som en regnduk. Hun så ikke under presenningen da

båten kom fordi hun var inne og det var på kvelden. Midt oppi alt dette var hun i en stor konflikt med (J). Denne konflikten oppstod rett etter at de hadde kjøpt båten.

Mistenkte ble spurt om hva som er grunnen til at hun først sa til (selskapets utreder) at hun hadde sett båten på en grusvei langs veien før en hytte i (N) som (S) leiet, men så erkjente at hun ikke hadde sett båten der. Mistenkte sa at hun fikk beskjed om at hun måtte si hun hadde sett på båten av (A) og (J). De sa at hun måtte si dette fordi "du må jo si at du har vært med og sett båten". Mistenkte sa dette først, men sa etterpå at hun ikke hadde sett båten. Mistenkte tenkte ikke noe særlig over dette på daværende tidspunkt. Mistenkte husker ikke om de sa noe mer om hvorfor hun måtte lyve.

Politiet henla saken 19.11.21 på grunn av bevisets stilling.

Sikrede har i det vesentlige anført at selskapet er ansvarlig for tapet av båten. Sikrede kjøpte båten i god tro, og har selv vært utsatt for svindel. Selskapet har i sin vurdering lagt til grunn flere uriktige opplysninger. Politiet har henlagt saken, og forsikringen må derfor komme til utbetaling. Kjøpesummen var reell. Grunnet pandemien steg båtprisene.

Selskapet har det vesentlige anført at det er fri for ansvar og kan si opp forsikringsavtalen på grunn av uredelig brudd på opplysningsplikten under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde og femte ledd. Verken kjøpet av båten eller tyveriet er reelt. Dette underbygges blant annet av at sikrede har gitt ulike forklaringer om hvorvidt hun har sett båten, og kjøpesummen er betydelig over reell markedsverdi. Videre har sikrede overlevert nøkler som skal ha tilhørt båtens motor, selv om den aktuelle motortypen ikke har nøkler. Båthengeren ble angivelig aldri solgt til sikrede, og kjøpekontrakten fremstår fiktiv. Sikrede har i tillegg påført flere gjenstander i skademeldingen som ikke var i båten, i et forsøk på å få disse erstattet.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er uten ansvar og kan si opp forsikringsavtalen på grunn av uredelig brudd på opplysningsplikten, jf. fal. § 8-1 fjerde og femte ledd.

Ifølge fal. § 8-1 fjerde ledd kan selskapet avslå erstatning dersom sikrede bevisst har gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger ved skadeoppgjøret, og sikrede visste eller måtte forstå at opplysningene kunne medføre en uberettiget erstatningsutbetaling. Har sikrede gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger, mister sikrede ethvert erstatningskrav mot selskapet i anledning samme hendelse. Selskapet har også adgang til å si opp samtlige forsikringsavtaler med én ukes varsel, samt nekte fremtidig kundeforhold, jf. fal. § 8-1 femte ledd.

Selskapet har bevisbyrden og det må foreligge en klar sannsynlighetsovervekt for dette, både faktisk og rettslig, jf. Rt. 1989 s. 689. Bevisbyrden er streng, men ikke like streng som i straffesaker.

Nemnda mener denne saken reiser bevismessige spørsmål som ikke egner seg for skriftlig saksbehandling, jf. vedtektene for Finansklagenemnda pkt. 4.1 bokstav d) hvorefter en sak kan avvises fra nemndsbehandling dersom "saken ikke lar seg behandle uten at dette i særlig grad går utover klageorganets effektivitet" og lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker § 14 første ledd bokstav f). Det følger av Prop. 32 L (2015-2016) under pkt. 10.6.1.3 at avvisningsregelen kan benyttes "der klageorganet ikke anser tvisten å være egnet for deres behandling, for eksempel på grunn av bevisspørsmål", jf. også FinKN 2017-408 og 2018-077.

Saken reiser hovedsakelig spørsmål om kjøpet av båten overhodet fant sted, og om tyveriet var fiktivt. En forsvarlig behandling av disse spørsmålene krever etter nemndas syn muntlige forklaringer fra sikrede og andre involverte under en hovedforhandling. Nemndas rent skriftlige saksbehandling er derfor ikke egnet.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Saken avvises.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Alexander Venås (forbrukerrepresentant).